

Het ondeugende spelwerk

DOOR
P. KEUNING.

't Was in den Patriotten-tijd te Haarlem.

Ook in die stad hadden de tegenstanders van Oranje heel wat praats en 't stadsbestuur, trouw aan den Stadhouder en zijn Huis, wist soms bijna niet meer, hoe het toch met die leelijke „keezen” te stellen. Ja, als er een nieuwe bestuurder moest benoemd worden, waren de heeren op 't stadhuis gedwongen, er een van buiten te laten komen, als ze tenminste een Oranje-klant wilden hebben. Die moest je in Haarlem met een lantaarntje zoeken.

De Burgemeesteren op het stadhuis schudden hun eerwaardige hoofden van bezorgdheid en daar hadden ze ook reden toe.

't Was het jaar 1794 en een jaar later zouden de Patriotten in ons land gewonnen spel hebben: Willem V, de Stadhouder, zou dan de vlucht moeten nemen.

Wanneer de heeren op 't stadhuis bijeen waren, konden ze toch, niettegenstaande al hun bezorgdheid, elkander soms glimlachend aanzien. 't Was dan, als het spelwerk op den toren het „Wilhelmus” hooren liet. Na elk half uur klonken de tonen van het Prinsenlied over de stad Haarlem en dan wreven de heeren zich eens in de handen en knikten elkaar glimlachend toe.

Op zekeren dag in de maand Januari van het jaar 1794 waren ze weer op het stadhuis bijeen.

't Was koud en de heeren zaten om den haard, toen.... ze zich midden in een druk gesprek opeens stilhielden.

De klok sloeg. En als gewoonlijk, wachtten de bestuurders van de stad op het Wilhelmus.

Dan zouden ze weer in de handen wrijven, maar niet van koude; dan zouden ze elkaar glimlachend toeknikken.

Ze wachtten; ze luisterden, maar.... geen Wilhelmus.

Neen, geen Wilhelmus.

De heeren keken elkaar aan; ze schudden 't hoofd, ze keken elkaar nog eens aan, tot eindelijk de oudste Burgemeester uitriep: „Dat hebben we aan die ellendige „keezen” te danken.”

't Was ook al te erg.

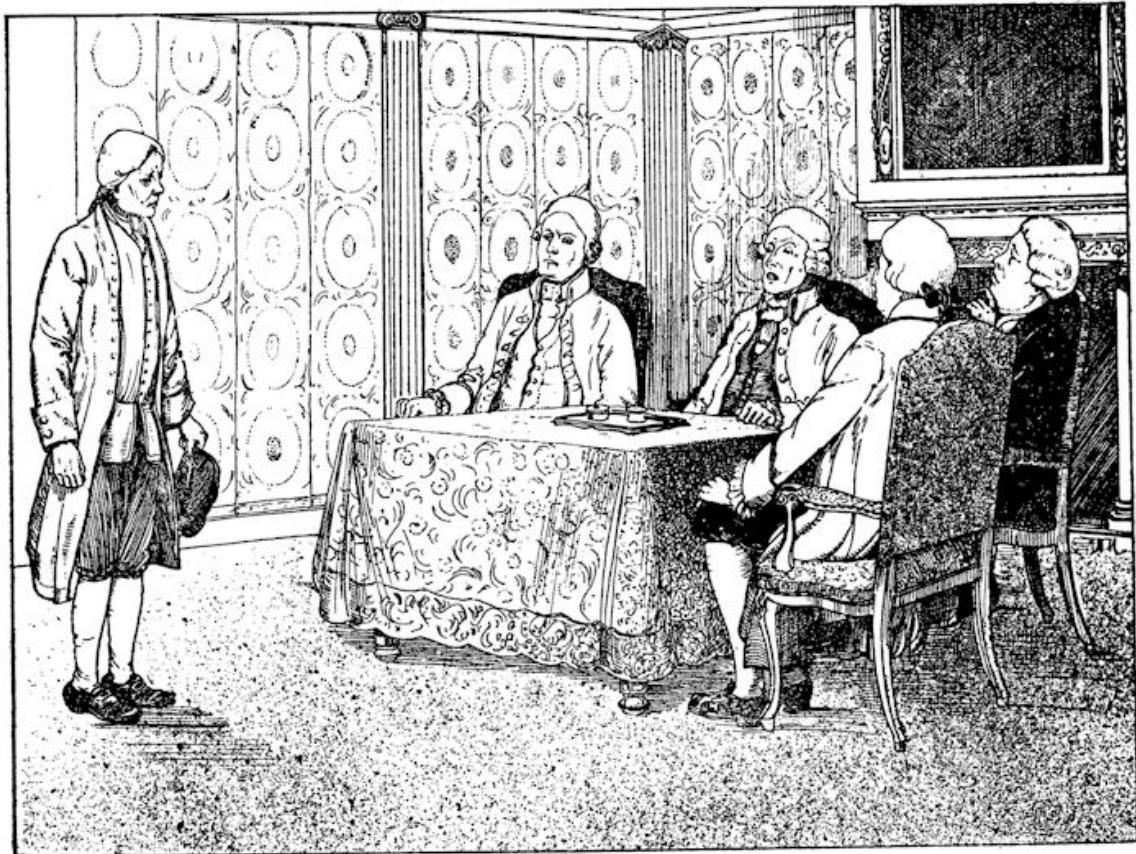
Nu was ook het spelwerk aan het Oranje-Huis ontrouw geworden.

Ja, als 't zóó moest gaan . . . .

Wat te doen?

Goede raad was duur.

Eindelijk merkte een der heeren op: „Maar dat kan toch niet? Dat zit hem niet in 't spelwerk. 't Is natuurlijk de schuld van den klokkenist”.

Ja, maar dát moest er nog bij komen. Zou de klokkenist zich door de „keezen” hebben laten omkopen?

Dat moest onderzocht.

Na korten tijd stond de klokkenist, heel eerbiedig en blootshoofds, voor de heeren, die hem wantrouwend aankeken.

Ze zouden 't wel uit hem krijgen.

Zeker wel.

De oudste Burgemeester deed het woord.

„Klokkenist.”

„Wat is er van uw dienst, Burgemeester?”

„Waarom hoorden wij zoo straks 't Wilhelmus niet? Hoe kan dat? Hoe zit dat? Zoo'n schandaal? Spreek, man. Heb je je laten omkoopen door die „keezen". Ken je je plicht niet meer? Kom, vooruit; wij willen weten, wat er van de zaak is. Burgemeesteren hebben je aangesteld in goed vertrouwen op je Oranje-liefde. Nu?"

„Burgemeester . . . ."

Ontroering deed den klokkenist eenige oogenblikken zwijgen. Toen begon hij opnieuw: „Burgemeester".

„Ja?"

„Een Oranjeklant *ben* ik en zoo denk ik te sterven. Een „kees"? Nooit. Maar 't is niet mijn schuld, dat het speelwerk 't Wilhelmus niet hooren liet. Over de honderdduizend maal heeft dat lied van den toren geklonken, ik heb 't uitgerekend, maar de pennen van 't speelwerk zijn eindelijk afgesleten door 't veelvuldig gebruik en 't Wilhelmus klinkt niet meer. Een slecht voorteeiken, Burge-meester."

De man zweeg ontroerd en de heeren knikten hun trouwen dienaar welwillend toe.

Zat het zoo? Nu, dan kon er raad geschaft. Den klokkenist werd gezegd, dat hij dadelijk het speelwerk moest laten herstellen en met bekwamen spoed bracht hij de zaak in orde.

't Wilhelmus liet zich weer hooren; de heeren op 't stadhuis glimlachten als vroeger, tot in Januari 1795 het speelwerk voor goed zweeg en de heeren geen lust meer hadden, om te glimlachen. Ze zaten niet meer op 't stadhuis en de „keezen" waren de baas. Dat was erg genoeg. Maar, gelukkig, de „keezen-tijd" is ook weer voorbijgegaan. Oranje keerde terug en, als onze Koningin jarig is, zingt elk echt Nederlandsch kind uit volle borst:

„Wilhelmus van Nassauwen."

Zóó hoort het ook.

